

Příručka pro osoby se zdravotním postižením v roce 2016

Informace o pravidlech i pomoci na trhu práce
a ze sociálního systému

OBSAH

Úvodní slovo ministryně práce a sociálních věcí	5
1. PRŮKAZ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	6
1.1. Druhy průkazu	6
1.2. Benefity plynoucí z průkazu	7
1.3. Jak se posuzuje zdravotní stav pro účely průkazu osoby se zdravotním postižením?	7
2. POSUZOVÁNÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU	8
2.1. Kdo posuzuje?	8
2.2. Jak posouzení probíhá v praxi?	8
2.3. Musí posuzovaný spolupracovat s LPS?	8
2.4. Jsou potřeba nějaké tiskopisy?	9
2.5. Dokdy musí LPS vydat posudek?	9
2.6. Platí posudek časově neomezenou dobu?	9
2.7. Co mám dělat, pokud s vydaným posudkem nesouhlasím?	9
3. UPLATNĚNÍ OZP NA TRHU PRÁCE	9
3.1. V čem spočívá zvýšená ochrana osob se zdravotním postižením na trhu práce?	9
3.1.1. Pracovní rehabilitace	10
3.1.2. Příprava k práci	11
3.1.3. Rekvalifikace	11
3.2. Co je to chráněné pracovní místo?	11
3.3. Jak stát dále podporuje práci pro osoby se zdravotním postižením?	12
3.3.1. Zřízená společensky účelná pracovní místa	12
3.3.2. Vyhrazená společensky účelná pracovní místa	12
3.3.3. Zkrácené pracovní úvazky	13
3.3.4. Podpora mladých lidí	13
3.4. Co je povinný podíl zaměstnávání OZP a jak se plní?	13
4. SOCIÁLNÍ SLUŽBY	13
4.1. Jaké sociální služby mohou využívat osoby se zdravotním postižením?	13
4.2. Jak je to s dotacemi na sociální služby?	15
4.3. Kde jsou kontakty na poskytovatele sociálních služeb?	15
5. DÁVKY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	15
5.1. Existují nějaké speciální dávky pro osoby se zdravotním postižením?	15
5.2. Příspěvek na mobilitu	15
5.3. Příspěvek na zvláštní pomůcku	16
5.4. Příspěvek na péči	16
5.4.1. Výše příspěvku na péči	17
5.4.2. Zvýšení příspěvku na péči	18
5.5. Jak se posuzuje zdravotní stav pro nárok na dávky osobám se zdravotním postižením?	18
6. NEMOCENSKÉ A DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ	19
6.1. K čemu slouží nemocenské pojištění?	19
6.1.1. Jaké jsou dávky nemocenského pojištění?	19
6.1.2. Kde žádat o dávky nemocenského pojištění a kdo je vyplácí?	20
6.1.3. Jak se posuzuje zdravotní stav v nemocenském pojištění?	21

6.2. K čemu slouží důchodové pojištění?	21
6.2.1. Druhy důchodů	21
6.2.2. Posuzování zdravotního stavu pro účely důchodového pojištění a stupně invalidity	21
6.2.3. Podmínky nároku na invalidní důchod	22
6.2.4. Podání žádosti o důchod a jeho výplata	22
7. STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA	23
7.1. Přídavek na dítě	23
7.2. Rodičovský příspěvek	23
7.3. Příspěvek na bydlení	23
7.4. Porodné	24
7.5. Pohřebné	24
7.6. Některé praktické informace	24
7.7. Jak se posuzuje zdravotní stav pro účely státní sociální podpory?	24
8. POMOC V HMATNÉ NOUZI	25
8.1. Co je to hmotná nouze?	25
8.2. Dávky a jejich výplata	25
8.3. Příspěvek na živobytí	26
8.4. Doplatek na bydlení	26
8.5. Mimořádná okamžitá pomoc	26
9. POMOC OSOBÁM SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM Z EU A V JINÝCH STÁTECH	27
9.1. Pomáhá osobám se zdravotním postižením Evropská unie?	28
9.1.1. Jaké evropské projekty se v ČR realizují?	28
9.2. Má průkaz osoby se zdravotním postižením mezinárodní platnost?	28
9.3. Parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením	28
9.4. Jak je to s jinou pomocí osobám se zdravotním postižením v zahraničí?	29
10. DŮLEŽITÁ UPOZORNĚNÍ, PRAKTICKÉ RADY A TIPY	29
11. PRÁCE & SOCIÁLNÍ POLITIKA	29
12. NÁRODNÍ POJIŠTĚNÍ	29
13. POUŽITÉ ZKRATKY	30
14. PRÁVNÍ PŘEDPISY	30
15. KONTAKTY	31

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRYNĚ PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Milé čtenářky a milí čtenáři,

vyznat se v sociálním systému a orientovat se v zákonech a paragrafech může být někdy obtížné. Jedním z hlavních cílů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR je zabezpečit pomoc lidem, kteří ji potřebují. Proto jsme se rozhodli pro již třetí vydání této příručky, ve které vám chceme poskytnout přehledné, aktuální a kvalitní informace. Snažíme se neustále zlepšovat komunikaci našeho úřadu směrem k veřejnosti.

Příručka přináší odpovědi na řadu důležitých otázek: kdo a za jakých podmínek má nárok na příspěvek na péči, jaká je

jeho výše, kde může o dávky žádat, kdo o příspěvku rozhoduje, jaké dokumenty a tiskopisy žadatel potřebuje. Jsou tu i popsány sociální služby, které může osoba se zdravotním postižením využít. Z příručky se mimo jiné dozvíte, že od 1. srpna 2016 došlo k desetiprocentnímu zvýšení částek u příspěvku na péči.

Dozvíte se ale i kdy, proč a jak se změnilo posuzování zdravotního stavu a jak náš resort chrání a podporuje zaměstnávání lidí se zdravotním handicapem. Nechybí zde ani informace o průkazu osoby se zdravotním postižením, invalidních důchodch nebo dávkách pomoci v hmotné nouzi.

Doufám, že se tato příručka stane vaším pomocníkem v každodenním životě i při jednání s úřady. Jsem si jistá, že využijete níže popsané rady a tipy.

Přeji vám co nejlépe pěkných dní a hlavně hodně zdraví.

Mgr. Michaela Marksová

ministryně práce a sociálních věcí

1. PRŮKAZ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Průkaz osoby se zdravotním postižením nahradil průkazy mimořádných výhod, které platily nejdéle však do konce roku 2015. Od 1. ledna 2014 je možné průkaz osoby se zdravotním postižením získat pouze na základě správního řízení. Řízení se zahajuje na základě žádosti podané na předepsaném tiskopise u krajské pobočky Úřadu práce ČR (ÚP ČR).

1.1. Kdo má nárok na průkaz, druhy průkazu

Existují tři druhy průkazu osoby se zdravotním postižením (průkaz), a to TP, ZTP a ZTP/P. Nárok na průkaz má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.

Nárok na průkaz označený symbolem „TP“ (průkaz TP) má osoba se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí, v exteriéru je schopna chůze se sníženým dosahem a má problémy při chůzi okolo překážek a na nerovném terénu. Středně těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a zhoršenou schopnost orientace má jen v exteriéru.

Nárok na průkaz označený symbolem „ZTP“ (průkaz ZTP) má osoba s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí a v exteriéru je schopna chůze se značnými obtížemi a jen na krátké vzdálenosti. Těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a v exteriéru má značné obtíže.

Nárok na průkaz označený symbolem „ZTP/P“ (průkaz ZTP/P) má osoba se zvlášť těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, včetně osob s poruchou autistického spektra. Zvlášť těžkým funkčním postižením pohyblivosti a úplným postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna chůze v domácím prostředí se značnými obtížemi, popřípadě není schopna chůze, v exteriéru není schopna samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla jen na invalidním vozíku. Zvlášť těžkým funkčním postižením orientace a úplným postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu není schopna samostatné orientace v exteriéru.

Podrobnosti - které zdravotní stavy lze považovat za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace - stanoví vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

1.2. Benefity plynoucí z průkazu

Držitelům průkazu přiznávají právní předpisy určité benefity. Řada z nich se poskytuje tzv. nad rámec zákona díky obchodním (podnikatelským) strategiím nebo v rámci tzv. sociální odpovědnosti firmy.

Osoba, která je držitelem průkazu TP, má nárok na:

- vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích kromě těch, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky,
- přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání; za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech, obstarávání placených služeb, ani ošetření či vyšetření ve zdravotnických zařízeních.

Osoba, která je držitelem průkazu ZTP, má kromě výše uvedeného navíc také nárok na:

- bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy (tramvajemi, trolejbusy, autobusy, metrem),
- slevu 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy.

Osoba, která je držitelem průkazu ZTP/P, má kromě výše uvedeného navíc také nárok na:

- bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v pravidelné vnitrostátní osobní hromadné dopravě,
- bezplatnou dopravu vodícího psa, je-li úplně nebo prakticky nevidomá, pokud ji nedoprovází průvodce.

Držitel průkazu ZTP či ZTP/P a průvodce držitele průkazu ZTP/P mohou získat slevu ze vstupného na divadelní a filmová představení, koncerty a jiné kulturní a sportovní akce. V tomto případě se jedná o nenárokové benefity.

Další nároky držitelů průkazů TP, ZTP nebo ZTP/P upravuje např. zákon o daních z příjmů, o místních poplatcích, o správních poplatcích, o pozemních komunikacích či zákon o dani z nemovitosti.

1.3. Jak se posuzuje zdravotní stav pro účely průkazu osoby se zdravotním postižením?

Zdravotní stav pro účely průkazu osoby se zdravotním postižením (OZP) posuzují posudkoví lékaři okresní správy sociálního zabezpečení.

Nárok na průkaz má ten, komu je víc než jeden rok a kvůli dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu má podstatně omezenou schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Čím vyšší je míra omezení, tím větší stupeň ochrany a „vyšší“ typ průkazu se poskytuje.

Co se týče zdravotních podmínek nároku na přiznání průkazu, posudkový orgán postupuje podle zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a přílohy č. 4 jeho prováděcí vyhlášky. Rozhodující je prokázání příslušného stupně funkčního postižení pohyblivosti nebo orientace.

2. POSUZOVÁNÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU

2.1. Kdo posuzuje?

Zdravotní stav posuzují posudkoví lékaři okresní správy sociálního zabezpečení (OSSZ). Posudky tvoří podklady pro rozhodování správního orgánu prvního stupně (ÚP ČR) zejména o příspěvku na péči, příspěvku na zvláštní pomůcku, nebo o průkazu osoby se zdravotním postižením. Posudky lékařů OSSZ o zdravotním stavu, pracovní neschopnosti a invaliditě tvoří jeden z podkladů pro rozhodování České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) o nároku na invalidní důchod a posudky o nabytí pracovní schopnosti pro rozhodnutí orgánu nemocenského pojištění o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrní doby.

Po případném odvolání zdravotní stav posuzují posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).

2.2. Jak posouzení probíhá v praxi?

Ošetřující lékař vyplní tiskopis, z něj pak vycházejí lékaři na OSSZ. Pokud potřebují další podklady, mohou si je vyžádat od poskytovatele zdravotních služeb (jde např. o lékařské nálezy o provedených vyšetřeních posuzovaného). Mohou požádat i o nové vyšetření dotyčného. Poskytovatelé zdravotních služeb mají v tomto směru vůči LPS (Lékařské posudkové službě – orgánu sociálního zabezpečení) řadu zákonem uložených povinností. Posuzovanou osobu lze rovněž přizvat k projednávání na OSSZ. Pokud o takovou účast posuzovaný požádá, musí lékař na OSSZ vyhovět. Nezbytným podkladem pro posouzení stupně závislosti je sociální šetření.

Podobně probíhá posuzování i v komisích MPSV, které dostávají posudkový spis OSSZ a často i kompletní zdravotnickou dokumentaci od praktického lékaře. Na rozdíl od OSSZ ale posudková komise MPSV, ve které je kromě předsedy a tajemníka vždy ještě alespoň jeden přísedící odborný lékař, přijímá závěr komisionálně.

2.3. Musí posuzovaný spolupracovat s LPS?

Posuzovaný musí s LPS spolupracovat v rámci povinností, které ukládají jednotlivé zákony. Pokud ho vyzvou, musí se podrobit vyšetření svého zdravotního stavu (např. přímo lékařem LPS anebo u určeného poskytovatele zdravotních služeb).

Dále musí předložit poskytovateli zdravotních služeb lékařské nálezy ošetřujících lékařů, které mu vydali aj. Pokud posuzovaný stanovené povinnosti nesplní, sděluje to LPS orgánu, který o posouzení požádal.

2.4. Jsou potřeba nějaké tiskopisy?

Posuzovaný při zjišťovací či kontrolní lékařské prohlídce invalidity vyplňuje „profesní dotazník“, kterým lékaře OSSZ informuje o dosaženém vzdělání, zkušenostech, znalostech a vykonávaných výdělečných činnostech. Tedy o skutečnostech, jež se při posouzení invalidity hodnotí.

2.5. Dokdy musí LPS vydat posudek?

Zákonná základní lhůta pro vydání posudku OSSZ je 45 dnů, pro vydání posudku komisí MPSV 60 dnů. Orgán, který o posouzení požádal, může stanovit delší lhůtu. Pokud LPS sdělí v konkrétním případě tomu, kdo o posouzení požádal, závažné důvody, prodlužuje se tato lhůta ze zákona o 30 dnů (nestanoví-li orgán, který o posouzení požádal, lhůtu delší).

2.6. Platí posudek časově neomezenou dobu?

Lékař OSSZ, ČSSZ nebo posudková komise MPSV při vydání posudku stanoví také dobu jeho platnosti. Ta se určuje individuálně s ohledem na předpokládaný vývoj zdravotního stavu, jiných rozhodných skutečností a potřebu ověření spolehlivosti posudkových závěrů. Výjimečně může posudek platit poměrně dlouhou dobu, v některých případech i trvale.

2.7. Co mám dělat, pokud s vydaným posudkem nesouhlasím?

Vyjádřit se můžete u orgánu, který vede řízení, pro jehož účely byl posudek vydán. Protože tento posudek je pouze podkladem pro vydání správného rozhodnutí, nelze proti němu podávat samostatné odvolání. To můžete udělat za stanovených podmínek až proti rozhodnutí, které vám na základě posudku OSSZ vydá ÚP ČR nebo ČSSZ v případě řízení o invalidní důchod.

Pokud jde o rozhodnutí MPSV, které se řídí posudkem své komise v odvolacím řízení, další odvolání již není přípustné. Můžete ale využít některé mimořádné postupy, například přezkoumání pravomocného rozhodnutí. K němu můžete sice dát podnět i jako účastník předchozího řízení, na provedení přezkumného řízení však není právní nárok.

3. UPLATNĚNÍ OZP NA TRHU PRÁCE

3.1. V čem spočívá zvýšená ochrana osob se zdravotním postižením na trhu práce?

ÚP ČR pomocí nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti motivuje zaměstnavatele

k přijetí lidí, kteří jsou znevýhodněni kvůli věku, zdravotnímu stavu, kvalifikaci, nedostatečné praxi apod. Usiluje také o to, aby si tito lidé práci po určitou dobu udrželi.

Osobám se zdravotním postižením se poskytuje zvýšená ochrana na trhu práce. Podle § 67 zákona o zaměstnanosti osobami se zdravotním postižením jsou fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány

- a) invalidními ve třetím stupni („osoba s těžším zdravotním postižením“),
- b) invalidními v prvním nebo druhém stupni, nebo
- c) zdravotně znevýhodněnými (dále jen „osoba zdravotně znevýhodněná“).

Žádost o přiznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné se podává na místně příslušné okresní správě sociálního zabezpečení, která na základě posudku lékaře OSSZ o zdravotním stavu fyzické osoby vydá ve věci rozhodnutí. O odvolání proti nepřiznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné rozhoduje ČSSZ.

Za osoby se zdravotním postižením se také považují i fyzické osoby, které byly orgánem sociálního zabezpečení posouzeny, že již nejsou invalidní, a to po dobu 12 měsíců ode dne tohoto posouzení.

3.1.1. Pracovní rehabilitace

Osoby se zdravotním postižením mají právo na zabezpečení pracovní rehabilitace. Pracovní rehabilitace je určena k vyrovnání příležitostí osob se zdravotním postižením na trhu práce a součástí komplexu činností a opatření vedoucích k jejich plné integraci. Cílem pracovní rehabilitace je usnadnění vstupu osob se zdravotním postižením na otevřený trh práce a udržení stávajícího zaměstnání u osob, které kvůli změně zdravotního stavu již nejsou schopny vykonávat svoji dosavadní profesi.

Pracovní rehabilitace je přístupná všem kategoriím osob se zdravotním postižením. Do pracovní rehabilitace vstupuje osoba se zdravotním postižením vždy na základě vlastního rozhodnutí, jedná se tedy o projev její svobodné vůle.

Pracovní rehabilitaci zabezpečuje krajská pobočka ÚP ČR místně příslušná podle bydliště osoby se zdravotním postižením na základě podané žádosti touto osobou. Formulář žádosti o pracovní rehabilitaci a poučení účastníka pracovní rehabilitace je možné získat na každém kontaktním pracovišti ÚP ČR, a to včetně kontaktu na poradce pro pracovní rehabilitaci, u kterého je možné získat další podrobnější informace. Formuláře jsou k dispozici také na portále MPSV na odkazu <http://portal.mpsv.cz/forms>, v sekci „formuláře pro občany“.

Náklady spojené s pracovní rehabilitací hradí ÚP ČR. Účastníkovi pracovní rehabilitace lze v jejím průběhu dále hradit:

- prokázané jízdní výdaje z místa bydliště do místa konání pracovní rehabilitace a zpět,
- prokázané výdaje na ubytování, pokud se pracovní rehabilitace koná mimo bydliště účastníka (maximálně však do výše 1000 Kč na den),
- stravné ve dnech účasti na pracovní rehabilitaci, pokud se koná mimo bydliště účastníka,

- pojištění pro případ škody způsobené účastníkem v rámci pracovní rehabilitace, popř. další pojištění spojené s pracovní rehabilitací v zahraničí.

Pracovní rehabilitace se uskutečňuje podle individuálního plánu, který sestavuje ÚP ČR společně s účastníkem v souladu s jeho potřebami, možnostmi, schopnostmi a zdravotní způsobilostí. Individuální plán obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu směřujícího k pracovnímu uplatnění osoby se zdravotním postižením. Pracovní rehabilitace zahrnuje zejména poradenskou činnost zaměřenou na volbu povolání, zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti. Mezi formy pracovní rehabilitace patří také příprava k práci a specializované rekvalifikační kurzy.

3.1.2. Příprava k práci

Pomocí přípravy k práci je osoba se zdravotním postižením v průběhu pracovní rehabilitace zapracovávána na vhodné pracovní místo. Účastník pracovní rehabilitace tak získá znalosti, dovednosti a návyky nutné pro výkon zvoleného zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti.

O přípravě k práci uzavírá ÚP ČR s účastníkem pracovní rehabilitace písemnou dohodu. Dotyčnému přitom náleží (pokud nepobírá dávky nemocenského pojištění, starobní důchod, mzdu nebo náhradu mzdy), po dobu účasti na přípravě k práci podpora při rekvalifikaci. A to i v případě, že není veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Podpora při rekvalifikaci činí 60 % z průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu. Náklady spojené s prováděním přípravy k práci hradí ÚP ČR.

3.1.3. Specializované rekvalifikační kurzy

Za účelem budoucího pracovního uplatnění osoby se zdravotním postižením mohou být v průběhu pracovní rehabilitace zabezpečovány ÚP ČR specializované rekvalifikační kurzy. Po dobu konání těchto kurzů náleží dotyčnému (pokud nepobírá dávky nemocenského pojištění, starobní důchod, mzdu nebo náhradu mzdy), podpora při rekvalifikaci, a to i v případě, že není veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Podpora při rekvalifikaci činí 60 % z průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu. Náklady rekvalifikace hradí ÚP ČR na základě písemné uzavřené dohody s účastníkem pracovní rehabilitace.

3.2. Co je to chráněné pracovní místo?

Zaměstnavatel může získat příspěvek na nákup vybavení potřebného pro vytvoření nového místa pro osobu se zdravotním postižením. Tzv. chráněné pracovní místo zřizuje zaměstnavatel na základě písemné dohody s ÚP ČR. Příspěvek může získat i osoba se zdravotním postižením, která se rozhodla vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. ÚP ČR jí přispěje na pořízení vybavení potřebného pro zahájení podnikání.

Maximální výše příspěvku je dána osminásobkem průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí předchozího roku (v roce 2015 byla průměrná mzda 25 903 Kč) pro osobu se zdravotním postižením a dvanáctinásobkem pro osobu s těžším

zdravotním postižením. Zřizuje-li zaměstnavatel deset a více chráněných pracovních míst, může příspěvek činit maximálně desetinásobek uvedené průměrné mzdy a v případě osob s těžším zdravotním postižením až čtrnáctinásobek. Z existujícího místa je možné udělat chráněné pracovní místo, a to rovněž na základě písemné dohody mezi zaměstnavatelem a ÚP ČR. V tomto případě je uzavírána dohoda o vymezení chráněného pracovního místa. Na chráněné pracovní místo je možné poskytnout příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů. Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů nelze poskytnout na osobu zdravotně znevýhodněnou. Maximální roční výše tohoto příspěvku činí 48 000 Kč. Příspěvek se poskytne na zvýšené správní náklady, na náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů, na náklady na dopravu a přizpůsobení provozovny. Druhy uznatelných nákladů stanoví vyhláška č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon o zaměstnanosti.

Podrobnější informace o vymezení a zřizování chráněných pracovních míst jsou uvedeny na http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob/zrizovani_a_vymezovani_chpm

3.3. Jak stát dále podporuje práci pro osoby se zdravotním postižením?

Pokud u zaměstnavatele pracuje více než 50 % osob se zdravotním postižením, má podle zákona nárok na příspěvek na podporu jejich zaměstnávání. Náleží mu ve výši 75 % skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance, maximálně však 8 000 Kč měsíčně na jednoho pracovníka. Na osobu zdravotně znevýhodněnou náleží příspěvek v maximální částce 5 000 Kč měsíčně. Podmínkou je, že musí pracovat na chráněných pracovních místech. Žádost o poskytnutí příspěvku podává zaměstnavatel čtvrtletně zpětně krajské pobočce ÚP ČR podle sídla firmy.

Zaměstnavatel může v rámci tohoto příspěvku rovněž žádat o zvýšení příspěvku na vynaložené správní náklady, náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů, náklady na dopravu a přizpůsobení provozovny. Maximálně je možné zvýšit příspěvek o 2 700 Kč měsíčně na jednu osobu se zdravotním postižením. Na osobu zdravotně znevýhodněnou lze příspěvek zvýšit o 1 000 Kč měsíčně.

Zaměstnavatel může uplatnit slevu na dani 18 000 Kč za zaměstnance uznaného invalidním v 1. a 2. stupni a o částku 60 000 Kč za každého pracovníka ve 3. stupni.

3.3.1. Zřízená společensky účelná pracovní místa

Zaměstnavatel může získat příspěvek na zřízení místa pro zdravotně postiženého uchazeče, kterého přijal do pracovního poměru z evidence ÚP ČR. Příspěvek firma dostává na pořízení vybavení, které potřebuje pro vytvoření místa.

3.3.2. Vyhrazená společensky účelná pracovní místa

V tomto případě lze získat příspěvek až do výše skutečně vynaložených prostředků na mzdy nebo platy zaměstnance přijatého z evidence ÚP ČR. Příspěvky se poskytují na základě písemné dohody mezi zaměstnavatelem a ÚP ČR.

3.3.3. Zkrácené pracovní úvazky

Podpora zkrácených pracovních úvazků je poskytována například prostřednictvím veřejně prospěšných prací nebo společensky účelných pracovních míst. Zaměstnavatel si vytupuje vhodného uchazeče o zaměstnání (případně mu ho doporučí ÚP ČR) a požádá o příspěvek. Úředníci posoudí, zda se uvedený uchazeč o zaměstnání na místo hodí a zda splňuje kritéria pro poskytnutí podpory.

3.3.4. Podpora mladých lidí

Mladí uchazeči o zaměstnání s chybějící praxí se výše uvedenými nástroji (stejně jako lidé se zdravotním postižením) podporují přednostně.

3.4. Co je to povinný podíl zaměstnávání osob se zdravotním postižením a jak se plní?

Každá firma, jež má v pracovním poměru více než 25 zaměstnanců, musí podle zákona zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu, který činí 4 %.

Uvedenou povinnost mohou zaměstnavatelé plnit třemi rovnocennými způsoby nebo jejich kombinací:

- zaměstnáváním osob se zdravotním postižením v pracovním poměru,
- odebráním výrobků nebo služeb od firem zaměstnávajících více než 50 % osob se zdravotním postižením nebo od osob se zdravotním postižením samostatně výdělečně činných,
- odvodem do státního rozpočtu.

4. SOCIÁLNÍ SLUŽBY

4.1. Jaké sociální služby mohou využívat osoby se zdravotním postižením?

Pro osoby se zdravotním postižením jsou určeny následující služby:

Sociální poradenství

Radí lidem, jak řešit jejich nepříznivou situaci. Je základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb; poskytovatelé jej musí zajistit vždy. Základní sociální poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení je vždy bezplatné.

Odborné poradenství se zaměřuje na potřeby jednotlivých okruhů skupin lidí v občanských, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu. Zahrnuje též sociální práci s lidmi, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

Raná péče

Terénní, případně i ambulantní služba pro rodiče a dítě ve věku do 7 let, které je

zdravotně postižené nebo jehož vývoj je ohrožen kvůli nepříznivému zdravotnímu stavu. Raná péče podporuje rodiny a vývoj dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby.

Osobní asistence

Terénní služba poskytovaná lidem, kteří mají sníženou soběstačnost kvůli věku, chronickému onemocnění nebo zdravotnímu postižení, a jejich situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí a při činnostech, které dotyčný potřebuje.

Pečovatelská služba

Terénní nebo ambulantní služba poskytovaná těm, kteří mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění či zdravotního postižení. Dále je určena rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Služba se poskytuje v určeném čase v domácnostech a v zařízeních sociálních služeb.

Průvodcovské a předčitatelské služby

Terénní nebo ambulantní služby poskytované osobám, které mají kvůli věku nebo zdravotnímu postižení sníženou schopnost v oblasti orientace nebo komunikace. Průvodci a předčitatelé pomáhají osobám vyřídit jejich záležitosti.

Tlumočnické služby

Tlumočnické služby jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, které zamezují běžné komunikaci s okolím bez pomoci jiné fyzické osoby. Služba obsahuje zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů. Tlumočnické služby jsou poskytovány bez úhrady.

Podpora samostatného bydlení

Terénní služba určená těm, kteří mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby.

Odlehčovací služby

Terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované lidem, kteří mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí. Cílem je umožnit pečovateli nezbytný odpočinek.

Centra denních služeb

Poskytují se zde ambulantní služby lidem, kteří mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a jejich situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Jedná se například o pomoc při osobní hygieně, poskytnutí stravy, vzdělávací činnosti atd.

Denní stacionáře

Zde se poskytují ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a lidem s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby.

Týdenní stacionáře

Poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a lidem s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

V nich se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby.

Chráněné bydlení

Pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost kvůli zdravotnímu postižení nebo chronickému onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Ambulantní, případně terénní služby poskytované osobám v důchodovém věku nebo se zdravotním postižením, kterým hrozí sociální vyloučení.

Sociálně terapeutické dílny

Ambulantní služby poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které kvůli tomu nejsou umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce. Dlouhodobě a pravidelně podporují zdokonalování pracovních návyků a dovedností.

Tísňová péče

Tísňová péče je terénní služba, kterou se poskytuje nepřetržitá distanční hlasová a elektronická komunikace s osobami vystavenými stálému vysokému riziku ohrožení zdraví nebo života v případě náhlého zhoršení jejich zdravotního stavu nebo schopností.

4.2. Jak je to s dotacemi na sociální služby?

Dotace ze státního rozpočtu financuje běžné výdaje, které souvisejí s poskytováním služeb. Dotace se poskytuje registrovaným poskytovatelům sociálních služeb, kteří jsou zahrnuti do krajské nebo celostátní sítě sociálních služeb.

4.3. Kde jsou kontakty na poskytovatele sociálních služeb?

Kontakty najdete ve veřejném registru poskytovatelů sociálních služeb na stránkách <http://iregistr.mpsv.cz>.

5. DÁVKY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

5.1. Existují nějaké speciální dávky pro osoby se zdravotním postižením?

Základní dávkou je invalidní důchod. Osoby se zdravotním postižením mohou dále žádat o příspěvek na péči, příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku, které poskytují krajské pobočky ÚP ČR.

5.2. Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu je opakující se nároková dávka, jež je určena osobě starší jednoho roku:

- která má nárok na průkaz označený symbolem ZTP nebo ZTP/P, který byl přiznán podle předpisů účinných od 1. ledna 2014
- která se za úhradu opakovaně v kalendářním měsíci dopravuje nebo je dopravována
- které nejsou poskytovány pobytové sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče (z důvodů hodných zvláštního zřetele může být příspěvek na mobilitu přiznán i osobě, která uvedené služby využívá).

Dané podmínky musí být splněny kumulativně po celý kalendářní měsíc. Výše dávky činí 400 Kč měsíčně. Vyplácí se tzv. pozadu, tedy do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, za který náleží. Na žádost může být příspěvek na mobilitu vyplacen jednou splátkou za tři kalendářní měsíce, za které náležel.

5.3. Příspěvek na zvláštní pomůcku

Náleží osobě, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí, těžké sluchové postižení nebo těžké zrakové postižení. Nárok na příspěvek na motorové vozidlo nebo zádržní systém má ten, kdo má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou či hlubokou mentální retardaci. Okruh zdravotních stavů odůvodňujících a vylučujících přiznání příspěvku uvádí příloha k zákonu č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

Podmínkou pro získání příspěvku na zvláštní pomůcku dále je, že:

- Osoba je starší tří let (motorové vozidlo, úprava bytu, schodolezu, stropního zvedacího systému, schodišťové plošiny a schodišťové sedačky), patnácti let (vodící pes), jednoho roku (všechny ostatní pomůcky).
- Zvláštní pomůcka umožní osobě sebeobsluhu nebo jí potřebuje k realizaci pracovního uplatnění, k přípravě na budoucí povolání, k získávání informací, vzdělávání anebo ke styku s okolím.
- Osoba může zvláštní pomůcku využívat.
- Zvláštní pomůcka není zdravotnickým prostředkem, který je hrazen z veřejného zdravotního pojištění anebo je osobě zapůjčen pojišťovnou. A nesmí jít o zdravotnický prostředek, který nebyl uhrazen z veřejného zdravotního pojištění či zapůjčen pojišťovnou kvůli nedostatečné zdravotní indikaci.
- Pokud je pomůckou motorové vozidlo, osoba se musí opakovaně každý měsíc dopravovat. Také platí podmínka, že je schopna řídit motorové vozidlo či v něm může být převážena.

- Seznam druhů a typů zvláštních pomůcek obsahuje vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Příspěvek se poskytuje i na pomůcku, jež v ní uvedena není, pokud ji ÚP ČR považuje za srovnatelnou s některou z pomůcek, kterou vyhláška zmiňuje.

Pokud jde o výši příspěvku na zvláštní pomůcku, zákon rozlišuje, zda jde o pomůcku v ceně do nebo přesahující 24 000 Kč, speciální úpravu má pro motorové vozidlo. Obecně je stanovena 10% spoluúčast osoby se zdravotním postižením na ceně pomůcky, nejméně 1 000 Kč (neplatí pro motorové vozidlo a pro případy, kdy je míra spoluúčasti určována individuálně). Maximální výše příspěvku je 350 000 Kč (400 000 Kč v případě pomůcky schodišťová plošina). V případě pořízení motorového vozidla je maximální výše příspěvku 200 000 Kč a ve výši se odráží důvod a četnost dopravy, příjem osoby (osob s ní společně posuzovaných) a celkové sociální a majetkové poměry.

5.4. Příspěvek na péči

Je určen těm, kteří kvůli dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu potřebují pomoc jiné osoby při zvládnání základních životních potřeb. Nárok na příspěvek na péči má osoba starší jednoho roku. Příjemce si z něj hradí pomoc, kterou mu může podle jeho rozhodnutí poskytovat buď osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.

Při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost (ta se neposuzuje u osob do 18 let).

5.4.1. Výše příspěvku na péči

Příspěvek na péči se vyplácí měsíčně v kalendářním měsíci, za který náleží.

Jeho částky byly zvýšeny o 10 % a od **1. srpna 2016** nově činí:

pro osoby **do 18 let**

- 3 300 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost)
- 6 600 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost)
- 9 900 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost)
- 13 200 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost)

pro osoby **starší 18 let**

- 880 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost)
- 4 400 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost)
- 8 800 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost)
- 13 200 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost)

5.4.2. Zvýšení příspěvku na péči

Příspěvek na péči se zvyšuje o částku 2 000 Kč měsíčně, a to v případě splnění podmínek jednoho ze dvou následujících důvodů:

z důvodu nízkého příjmu oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných, a to

- nezaopatřenému dítěti do 18 let věku, kterému náleží příspěvek na péči (výjimkou je dítě, kterému náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte ze systému dávek péčovské péče podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí; dítě, jemuž nenáleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte, protože požívá důchod z důchodového pojištění, který je stejný nebo vyšší než tento příspěvek, a dítě, které je v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež)
- rodiči, kterému náleží příspěvek na péči, a který pečuje o nezaopatřené dítě do 18 let věku,

jestliže rozhodný **příjem** oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných je **nižší než dvojnásobek částky životního minima** oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných podle zákona o životním a existenčním minimu.

- z důvodu podpory zdravotně postižených dětí předškolního věku - zvýšení příspěvku na péči náleží nezaopatřenému dítěti od 4 do 7 let věku, kterému náleží příspěvek na péči ve stupni III nebo stupni IV. Výjimkou je dítě, kterému náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte ze systému dávek péčovské péče podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí; dítě, jemuž nenáleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte, protože požívá důchod z důchodového pojištění, který je stejný nebo vyšší než tento příspěvek, a dítě, které je v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež.

U dítěte, které plní obě podmínky pro zvýšení (nízký příjem i daný věk při uvedené závažnosti závislosti), se zvyšuje příspěvek na péči jen jednou.

5.5. Jak se posuzuje zdravotní stav pro nárok na dávky osobám se zdravotním postižením?

Posuzování zdravotního stavu pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku

Posuzující lékař vychází zejména z nálezu ošetřujícího lékaře, případně z výsledků funkčních vyšetření a z vlastního vyšetření.

Posuzování zdravotního stavu pro účely příspěvku na mobilitu

Pro účely příspěvku na mobilitu není samostatně posuzován zdravotní stav.

Posuzování zdravotního stavu pro účely příspěvku na péči

Od 1. ledna 2012 byl zaveden nový ucelenější a přehlednější systém posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči.

Při stanovení stupně závislosti vychází okresní správa sociálního zabezpečení:

- ze zdravotního stavu člověka doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb,
- z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb dotyčného,
- popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a
- z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.

6. NEMOCENSKÉ A DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

6.1. K čemu slouží nemocenské pojištění?

Systém nemocenského pojištění je určen výdělečně činným lidem, tj. zaměstnancům a OSVČ, které finančně zabezpečuje při ztrátě příjmu peněžitými dávkami nemocenského pojištění, pokud:

- jsou v dočasné pracovní neschopnosti kvůli nemoci, úrazu (pracovního i nepracovního) nebo jim byla nařízena karanténa,
- ošetřují člena rodiny,
- otěhotní a pečují o dítě.

6.1.1 Jaké jsou dávky nemocenského pojištění?

Z nemocenského pojištění se poskytují pojištěncům, kteří splňují podmínky, čtyři druhy peněžitých dávek, a to:

- nemocenské
- peněžitá pomoc v mateřství
- ošetřovné
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství.

Pro vznik nároku na dávku musí pojištěnec kromě konkrétních podmínek pro jednotlivé dávky splnit ještě obecné podmínky; základními jsou:

- podmínky pro vznik nároku na dávku se splnily v době zaměstnání zakládajícího účast na nemocenském pojištění nebo v době, kdy OSVČ byla účastna nemocenského pojištění, anebo v ochranné lhůtě
- zaměstnanec nevykonával v zaměstnání, ze kterého dávka náleží, práci, nebo OSVČ osobně nevykonávala samostatnou výdělečnou činnost.

Dávky se poskytují za kalendářní dny a vyplácí je okresní správa sociálního zabezpečení. Pokud vznikne z více pojištění nárok na stejnou dávku, dostane dotyčný pouze jednu, vypočtenou z úhrnu všech dosažených příjmů. Výše dávek závisí na dosaženém výdělku, na stanovené výši redukční hranice a procentní sazbě pro denní dávku. Výdělek rozhodný pro stanovení výše dávky se zjišťuje zpravidla v období 12 měsíců předcházejících vzniku sociální události (např. dočasné pracovní neschopnosti).

Nemocenské

Náleží pojištěnci, kterého lékař uznal dočasně práce neschopným nebo kterému byla nařízena karanténa. Nárok na nemocenské rovněž vzniká z ochranné lhůty, která činí sedm kalendářních dnů po skončení zaměstnání zakládajícího účast na nemocenském pojištění. Podle platné právní úpravy vzniká nárok na nemocenské od 15. dne dočasné pracovní neschopnosti a poskytuje se nejdéle po dobu 380 kalendářních dnů trvání neschopnosti. Příjemci invalidního důchodu pro invaliditu 3. stupně a starobní důchodci mohou pobírat nemocenské maximálně 70 dnů při téže pracovní neschopnosti, nejvýše však 70 dnů v kalendářním roce, nejdéle však do dne, kdy končí jejich pojištění (pro poživatele invalidního důchodu pro invaliditu 1. a 2. stupně tato omezení neplatí). Po dobu prvních 14 dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti zaměstnancům vyplácí náhradu mzdy zaměstnavatel.

Peněžítá pomoc v mateřství

Žena i muž musí splnit veškeré podmínky nároku pro dávku. Jednou z nich je, že pojištění trvalo alespoň 270 kalendářních dnů v posledních dvou letech před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství. Z ochranné lhůty vznikne matce nárok na dávku za předpokladu, že pojištěné zaměstnání skončilo v době těhotenství. Ochranná lhůta u těhotné pojištěnky činí tolik dnů, kolik dnů trvalo pojištění, maximálně 180 kalendářních dnů. V ostatních případech (např. při převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů nebo u muže) činí ochranná lhůta 7 kalendářních dnů. Nástup si budoucí matka určuje šest až osm týdnů před očekávaným dnem porodu a podpůrní doba činí 28 týdnů (u vícečetných porodů 37 týdnů). Otec dítěte či manžel matky se mohou s matkou v péči o dítě střídat, peněžitou pomoc v mateřství z tohoto důvodu však mohou pobírat nejdříve však od sedmého týdne ode dne porodu minimálně po dobu 7 kalendářních dnů po sobě jdoucích.

Ošetrovné

Ošetrovné dostane zaměstnanec, který nemůže pracovat, protože např. musí ošetřovat nemocného člena domácnosti, pečovat o zdravé dítě do deseti let, protože školu nebo dětské zařízení, v jehož péči jinak je, uzavřeli z nařízení příslušného orgánu (např. kvůli havárii či epidemii), dítěti nařídili karanténu, nebo osoba, jež jinak o dítě pečuje, sama onemocněla. Zákon umožňuje oprávněným (zpravidla rodičům) se alespoň jednou při ošetřování (v péči) vystřídat. Podmínkou je, že zaměstnanec žije s ošetřovanou osobou v domácnosti; to neplatí pouze v případě ošetřování dítěte mladšího 10 let jeho rodičem. Podpůrní doba začíná prvním dnem potřeby ošetřování a činí nejdéle devět dnů. U osamělého zaměstnance, jenž má v trvalé péči aspoň jedno dítě ve věku do 16 let, které neukončilo povinnou školní docházku, trvá podpůrní doba nejdéle 16 dnů.

Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství

Náleží pojištěné zaměstnankyni, kterou kvůli těhotenství, mateřství nebo kojení převedli na jinou práci a kvůli tomu má bez svého zavinění menší příjem. Dávka se poskytuje od prvního dne za kalendářní dny, kdy trvalo převedení. Vypočte se jako rozdíl mezi denním vyměřovacím základem zjištěným ke dni přeražení ženy na jinou práci a průměrem jejich příjmů připadajících na jeden den v měsících po převedení.

6.1.2. Kde žádat o dávky nemocenského pojištění a kdo je vyplácí?

Většinou vystaví tiskopis příslušný ošetřující lékař (rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti, rozhodnutí o vzniku potřeby ošetřování, žádost o peněžitou pomoc v mateřství s uvedením očekávaného dne porodu); tento tiskopis zaměstnanec odevzdá zaměstnavateli. Firma jej následně zašle okresní správě sociálního zabezpečení. OSVČ předávají žádosti přímo na okresní správě sociálního zabezpečení (dále jen OSSZ).

Dávky se vyplácejí nejpozději ve lhůtě jednoho měsíce následujícího po dni, v němž byla kompletní žádost doručena na OSSZ. Posílají se na bankovní účet uvedený v žádosti nebo poštovní poukázkou. Dávky se vyplácejí bez vydání rozhodnutí, pojištěnec obdrží pouze písemné oznámení o dávce. Pokud s něčím nesouhlasí (např. s vyšší vyplacené dávkou), může podat u OSSZ, která dávky vyplatila, do 30 dnů písemnou

žádost o vydání rozhodnutí o dávce, v němž uvede důvody svého nesouhlasu. Podáním této žádosti se zahajuje „klasické“ správní řízení o dávce zakončené soudně přezkoumatelným rozhodnutím.

6.1.3. Jak se posuzuje zdravotní stav v nemocenském pojištění?

Posuzování zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění zahrnuje:

1. posuzování dočasné pracovní neschopnosti,
2. posuzování pracovní schopnosti po uplynutí podpůrní doby,
3. posuzování zdravotního stavu pro účely poskytování mateřské, ošetrovného a vyrovnávacího příspěvku.

Podle bodu jedna a tři provádí posuzování zdravotního stavu ošetřující lékař, podle bodu dvě jej posuzují orgány nemocenského pojištění svými lékaři.

6.2. K čemu slouží důchodové pojištění?

Důchodové pojištění má přiměřeně zabezpečit pojištěnce ve stáří, při vzniku invalidity a při úmrtí živitele. Výše důchodu se skládá ze dvou složek, a to ze základní výměry a z procentní výměry. Výše základní výměry je stanovena pevnou částkou stejnou pro všechny druhy důchodů, která od roku 2016 činí 2 440 Kč měsíčně. Výše procentní výměry závisí na délce doby pojištění a výši příjmů dosažených v rozhodném období před přiznáním důchodu.

6.2.1. Druhy důchodů

Z důchodového pojištění se při splnění podmínek stanovených zákonem poskytují tyto druhy důchodů:

- starobní důchod (včetně tzv. předčasného, který lze přiznat pojištěnci při získání potřebné doby pojištění, jestliže mu do dosažení důchodového věku chybí ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, nejvýše 3 roky, pokud jeho důchodový věk je nižší než 63 let nebo nejvýše 5 roků, pokud jeho důchodový věk činí alespoň 63 let a dosáhl věku alespoň 60 let),
- invalidní důchod pro invaliditu prvního, druhého nebo třetího stupně,
- vdovský a vdovecký důchod,
- sirotčí důchod.

6.2.2. Posuzování zdravotního stavu pro účely důchodového pojištění a stupně invalidity

Zdravotní stav a pracovní schopnost posuzují při zjišťovacích a kontrolních lékařských prohlídkách okresní správy sociálního zabezpečení, v Praze Pražská správa sociálního zabezpečení a v Brně Městská správa sociálního zabezpečení.

Za tím účelem posuzují:

- invaliditu a změnu stupně invalidity (pro účely posouzení nároku na invalidní důchod a jeho výši),
- dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte a jeho schopnost vykonávat kvůli tomu výdělečnou činnost (pro účely posuzování nezaopatřenosti dítěte).

Pojištěnec je invalidní, jestliže mu kvůli dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu poklesla pracovní schopnost nejméně o 35 %.

Příčemž platí: pokud pracovní schopnost pojištěnce klesla

- nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
- nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
- nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

6.2.3. Podmínky nároku na invalidní důchod

Pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se:

- invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na obecný starobní důchod podmíněný dosažením důchodového věku, případně, byl-li přiznán předčasný starobní důchod, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo
- invalidním následkem pracovního úrazu.

Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku

- do 20 let méně než jeden rok,
- od 20 let do 22 let jeden rok,
- od 22 let do 24 let dva roky,
- od 24 let do 26 let tři roky,
- od 26 let do 28 let čtyři roky,
- nad 28 let pět roků.

Potřebná doba pojištění se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let je podmínka potřebné doby pojištění splněna též tehdy, byla-li získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom deset roků.

Na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně má nárok též ten, kdo dosáhl aspoň 18 let, má trvalý pobyt na území ČR a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže invalidita vznikla před dosažením 18 let a dotyčný nebyl pojištěn po potřebnou dobu.

6.2.4. Podání žádosti o důchod a jeho výplata

Žádosti sepisuje s lidmi příslušná OSSZ na předepsaných tiskopisech. Za občany, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemohou sami podávat žádost, mohou s jejich souhlasem a na základě lékařského potvrzení o zdravotním stavu požádat o důchod rodinní příslušníci. Žádost lze podat nejdříve čtyři měsíce před dnem, od kterého občan chce důchod přiznat. O nárocích z důchodového pojištění rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení (Křížová 25, 225 08 Praha 5), jež je vyplácí, a to dopředu v pravidelných měsíčních lhůtách, které určí.

Další informace o nemocenském a důchodovém pojištění lze získat na internetových stránkách České správy sociálního zabezpečení (www.cssz.cz) a Ministerstva práce a sociálních věcí (www.mpsv.cz).

7. STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA

System státní sociální podpory je upraven zákonem o státní sociální podpoře, podle něhož se poskytují následující dávky:

- přídavek na dítě
- rodičovský příspěvek
- příspěvek na bydlení
- porodné
- pohřebné.

O dávkách rozhodují a vyplácejí je krajské pobočky ÚP ČR.

7.1. Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je základní dlouhodobá dávka poskytovaná rodinám s dětmi. Je nárokem dítěte. Nárok vzniká, pokud příjem v rodině nepřesahuje **2,4násobek jejího životního minima**. Přídavek na dítě je poskytován ve třech výších podle věku dítěte.

Věk nezaopatřeného dítěte	Přídavek na dítě v Kč měsíčně
do 6 let	500
6 – 15 let	610
15 – 26 let	700

7.2. Rodičovský příspěvek

Nárok má rodič, jenž po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, nejdéle do čtyř let věku dítěte.

Podmínkou nároku na rodičovský příspěvek je, že dítě mladší než dva roky navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné zařízení pro děti předškolního věku pouze v rozsahu nepřevyšujícím 46 hodin v měsíci. Dítě může navštěvovat léčebně rehabilitační zařízení nebo jesle, mateřskou školu nebo obdobné zařízení pro zdravotně postižené předškolní děti na čtyři hodiny denně. Dítě se zdravotním postižením může navštěvovat jesle, mateřskou školu nebo obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím šest hodin denně. Dítě, jehož osamělý rodič nebo oba rodiče jsou závislí na pomoci jiné osoby ve stupni III nebo IV, může navštěvovat jesle, mateřskou školu nebo obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím čtyři hodiny denně. **U dítěte, které dovršilo dva roky věku, není docházka do zařízení omezena.**

Příjmy rodiče se nesledují. Rodič může být při pobírání rodičovského příspěvku výdělečně činný, ale musí v této době zajistit péči o dítě jinou zletilou osobou.

7.3. Příspěvek na bydlení

Touto dávkou stát přispívá na náklady na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými

příjmy. Nárok má vlastník nebo nájemce přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem.

7.4. Porodné

Touto dávkou se rodině jednorázově přispívá na náklady související s narozením prvního a druhého dítěte. Nárok na porodné je vázán na stanovenou hranici příjmů v rodině, která v kalendářním čtvrtletí předcházejícím narození dítěte musí být nižší než 2,7násobek životního minima rodiny. Výše porodného činí 13 000 Kč na první živě narozené dítě a 10 000 Kč na druhé dítě.

7.5. Pohřebné

Na pohřebné má nárok osoba, jež vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo rodiči nezaopatřeného dítěte. Platí, že zemřelý musel mít ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR ve smyslu zákona o státní sociální podpoře. Výše pohřebného činí 5 000 Kč.

7.6. Některé praktické informace

Nárok na výplatu dávek zaniká uplynutím tří měsíců ode dne, za který dávky náleží. U dávek jednorázových zaniká nárok uplynutím jednoho roku ode dne, za který dávka náleží. Příjmy rozhodné pro nárok na dávky státní sociální podpory zahrnují především výdělků ze závislé činnosti, z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti a dále dávky nemocenského a důchodového pojištění a podporu v nezaměstnanosti včetně obdobných příjmů z ciziny. Do rozhodného příjmu se započítávají tzv. čisté příjmy.

Rodinou se rozumí soužití rodičů a nezaopatřených dětí ve společné domácnosti. Za nezaopatřené dítě je považováno dítě do skončení povinné školní docházky a dále, pokud se buď připravuje na budoucí povolání, nebo je zdravotně postižené, nejdéle však do 26 let. U příspěvku na bydlení se společně posuzují všechny osoby, které jsou v bytě hlášeny k (trvalému) pobytu, podmínka společné domácnosti se nevyžaduje.

7.7. Jak se posuzuje zdravotní stav pro účely státní sociální podpory?

Nepříznivý zdravotní stav nemá v nárocích na dávky státní sociální podpory významnější vliv. Důležitou kategorií zákona o státní sociální podpoře je **nezaopatřené dítě**. Skutečnost, zda se dítě nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, posuzují a potvrzují **ošetřující lékaři**. V těchto případech jde obvykle o nepříznivý zdravotní stav, který trvá několik týdnů nebo měsíců, jako např. léčení úrazů, vážnějších infekčních nemocí, stavy po závažnějších operacích aj. Adekvátní léčba zpravidla zdravotní stav upraví a stabilizuje. **Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav**, kvůli kterému dítě nemůže vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, **posuzuje LPS**. Ta musí prokát-

zat, že nemoc, úraz či postižení má charakter dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který je natolik vážný, že dítě je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost nebo se nemůže připravovat na budoucí povolání. Může jít například o léčení nádorového onemocnění, opakované závažné operace, léčbu rozsáhlých popálenin, těžké úrazy s náročným léčením apod.

8. POMOC V HMOTNÉ NOUZI

Podmínky stanovuje zákon o pomoci v hmotné nouzi, který vymezuje situace spojené s nedostatečným zabezpečením základní obživy, bydlení a mimořádnými událostmi. Napomáhá řešení některých nárazových životních situací. Každý má nárok na poskytnutí základních informací, které nejen řeší jeho současnou situaci, ale i hmotné nouzi předcházejí. Součástí pomoci je sociální práce s klienty. O dávkách rozhodují a vyplácejí je krajské pobočky ÚP ČR.

8.1. Co je to hmotná nouze?

Jde v zásadě o stav, kdy osoba či rodina nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb na úrovni ještě přijatelné pro společnost. Současně si tyto příjmy nemůže z objektivních důvodů zvýšit (uplatněním nároků a pohledávek, prodejem nebo jiným využitím majetku) a vyřešit tak svoji nelehkou situaci vlastním přičiněním.

V hmotné nouzi není ten, kdo

- prokazatelně neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním,
- není v pracovním nebo obdobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není veden v evidenci uchazečů o zaměstnání,
- je v pracovním nebo obdobném vztahu, ale nemá z těchto vztahů v rozhodném období příjem,
- je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítá vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo účastnit se v cíleném programu k řešení zaměstnání,
- nezískal nemocenské dávky nebo mu náleží ve snížené výši, protože si přivodil pracovní neschopnost úmyslně,
- je osobou samostatně výdělečně činnou a jeho příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí proto, že se nepřihlásil k nemocenskému pojištění,
- za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky dostal sankci,
- nastoupil výkon zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody nebo byl vzat do vazby.

8.2. Dávky a jejich výplata

Pomoc v hmotné nouzi obsahuje následující dávky:

- příspěvek na živobytí

- doplatek na bydlení
- mimořádná okamžitá pomoc

8.3. Příspěvek na živobytí

Příspěvek na živobytí je základní dávka, která pomáhá osobě či společně posuzovaným osobám při nedostatečném příjmu. Nárok na příspěvek vzniká osobě či rodině, pokud po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje jejich příjem částky živobytí. Částka živobytí je stanovena pro každého individuálně, a to na základě hodnocení jeho snahy a možností. Jednotlivé částky živobytí osob se sčítají. Odvíjí se od existenčního a životního minima. U těch, kdo musí dodržovat nákladné dietní stravování, se částka zvyšuje za podmínek daných vyhláškou (např. o 1 130 Kč u diety diabetické, o 2 800 Kč u diety při onemocnění celiakií, o 1 100 Kč u diety v těhotenství a při kojení do jednoho roku věku dítěte). Pokud zdravotní stav vyžaduje více typů dietního stravování, zvyšuje se částka živobytí pouze jednou, a to o sumu odpovídající nejvyšší z diet.

Výše příspěvku se stanovuje jako rozdíl mezi částkou živobytí osoby či rodiny a jejich příjmem, od kterého se odečtou přiměřené náklady na bydlení.

8.4. Doplatek na bydlení

Je dávka pomoci v hmotné nouzi, která společně s vlastními příjmy občana a příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory pomáhá uhradit odůvodněné náklady na bydlení. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí.

Nárok na doplatek na bydlení má vlastník bytu, nebo jiná osoba, která užívá byt na základě smlouvy, rozhodnutí, nebo jiného právního titulu, a po splnění stavebně technických standardů kvality bydlení vlastník stavby pro individuální či rodinnou rekreaci, jejichž příjem/příjem společně posuzovaných osob je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení nižší než částka jeho živobytí/částka živobytí společně posuzovaných osob. Okruh společně posuzovaných osob pro účely doplatku na bydlení je stejný jako pro účel příspěvku na živobytí.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi pamatuje i na specifické situace spojené s bydlením. V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení poskytnout do části bytu, po splnění hygienických podmínek a udělení souhlasu obce do ubytovacího zařízení a po splnění stavebně technických standardů kvality bydlení do jiného než obytného prostoru. Jako případ hodný zvláštního zřetele se vždy považuje ubytování v pobytových sociálních službách (např. azylový dům, domov pro seniory, chráněné bydlení).

8.5. Mimořádná okamžitá pomoc

Mimořádná okamžitá pomoc je jednorázová dávka pomoci v hmotné nouzi. Nastane-li některá z určitých situací opakovaně v průběhu kalendářního roku, může být

poskytnuta vícekrát. Mimořádná okamžitá pomoc je určena lidem, kteří se ocitnou v situacích, jež musí bezodkladně řešit. Zákon stanoví šest takových situací:

1. Nejsou plněny podmínky pro poskytnutí opakovaných dávek (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení), ale v případě neposkytnutí pomoci hrozí vážná újma na zdraví. Dávku lze poskytnout v částce, která doplní příjem osoby do výše existenčního minima (v případě nezaopatřeného dítěte do životního minima).
2. Postižení vážnou mimořádnou událostí (živelní pohroma, ekologická havárie, požár apod.) Dávku lze poskytnout až do výše 15násobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do výše 51 150 Kč.
3. Nedostatek prostředků k úhradě jednorázového výdaje spojeného např. se zaplacením poplatku za vystavení duplikátů osobních dokladů nebo v případě ztráty peněz. Dávku lze poskytnout až do výše tohoto jednorázového výdaje.
4. Nedostatek prostředků k nákupu nebo opravě předmětů dlouhodobé potřeby. Dávku lze poskytnout až do výše těchto výdajů, maximálně však v průběhu kalendářního roku do výše desetinásobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do částky 34 100 Kč.
5. Nedostatek financí k uhrazení odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí a na zajištění nezbytných činností souvisejících s jejich sociálně-právní ochranou. Dávku lze poskytnout až do výše těchto výdajů, maximálně však v průběhu kalendářního roku do výše desetinásobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do částky 34 100 Kč.
6. Ohrožení sociálním vyloučením. Jde například o lidi vracející se z vězení, z dětského domova a z pěstounské péče po dosažení zletilosti nebo po ukončení léčby chorobných závislostí. Dávku lze poskytnout až do výše 1000 Kč. V průběhu roku může být poskytnuta opakovaně, součet však nesmí překročit čtyřnásobek částky životního minima jednotlivce, tj. maximálně částku 13 640 Kč.

9. POMOC OSOBÁM SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM Z EU A V JINÝCH STÁTECH

9.1. Pomáhá osobám se zdravotním postižením Evropská unie?

Téměř každý šestý člověk v Evropské unii má nějaké zdravotní postižení. Zhruba 80 milionů lidí se kvůli překážkám ve fyzickém prostředí a v postojích okolí nemůže plně zapojit do společnosti a ekonomiky. Chudoba se u nich vyskytuje o 70 % více než u běžné populace. Zčásti to způsobuje i omezený přístup k zaměstnání nebo zboží a službám, jako jsou vzdělání, zdravotní péče, doprava, bydlení a technologie. Více než jedna třetina osob nad 75 let má nějaký druh postižení a více než pětina z nich se musí vyrovnávat se závažným zdravotním omezením. Předpokládáme přitom, že vzhledem k demografickému vývoji bude počet těchto lidí v EU i nadále narůstat. Problematice osob se zdravotním postižením věnuje Evropská unie velkou pozornost. Svědčí o tom mj. vydání tzv. **Evropské strategie pro pomoc osobám se**

zdravotním postižením 2010 – 2020, která chce posílit postavení a zlepšit situaci postižených. Usiluje o to, aby tito lidé mohli zcela využívat svých práv a těžili ze zapojení do společnosti a evropské ekonomiky. Strategie popisuje kroky, které je třeba podniknout na úrovni Evropské unie. Podpora by měla zahrnovat například finanční zdroje, výzkum, osvětu i sběr statistických údajů.

9.1.1. Jaké evropské projekty se v ČR realizují?

Osoby se zdravotním postižením jsou podporovány například prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost (www.esfcr.cz), který řídí Ministerstvo práce a sociálních věcí. Projekty usilují o rovné příležitosti na trhu práce včetně pracovního i sociálního začleňování OZP. Rozvíjeny jsou poradenské a informační činnosti a programy, které pomáhají osobám se zdravotním postižením při přípravě na práci a při výběru vhodných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Projekty podporují sociální podniky, pracovní rehabilitaci, transformaci a deinstitucionalizaci pobytových sociálních služeb a další aktivity.

Jedním z takových projektů, které Ministerstvo práce a sociálních věcí již realizovalo, byl projekt **Regionální síť spolupráce v pracovní rehabilitaci**. Jeho cílem bylo nastavit nový systém posuzování zdravotní způsobilosti OZP, který vychází z Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví Světové zdravotnické organizace ICF. Vytvořeny a pilotně odzkoušeny byly regionální sítě spolupráce, které pomohou získávat další partnery, se kterými mohou pracoviště ÚP ČR spolupracovat na zabezpečení činností v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

9.2. Má průkaz osoby se zdravotním postižením mezinárodní platnost?

Průkaz platí na území České republiky. Případné poskytnutí například slevy z ceny vstupného do muzea v jiném členském státě EU je výlučně na rozhodnutí provozovatele. Průkazy určené lidem se zdravotním postižením obdobné českým existují ve většině zemí EU. Podmínky, za kterých je poskytují, se však významně liší, stejně jako okruh benefitů, k nimž opravňují. Stejně se liší i dávková pomoc.

9.3 Parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením

Parkovací průkaz označující vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou (parkovací průkaz) vydává obecní úřad obce s rozšířenou působností držitelům průkazu ZTP (s výjimkou postižených úplnou nebo praktickou hluchotou) nebo držitelům průkazu ZTP/P. Na rozdíl od průkazu osoby se zdravotním postižením přináší parkovací průkaz benefity v oblasti parkování i v ostatních zemích EU. Základní informace jsou v brožuře **Parkovací karta pro postižené osoby v Evropské unii: podmínky v členských státech**, kterou v roce 2009 vydala Evropská komise.

Problematika parkovacího průkazu nepatří do působnosti MPSV. V dané oblasti je kompetentní Ministerstvo dopravy a obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

9.4. Jak je to s pomocí osobám se zdravotním postižením v zahraničí?

Zákon o sociálních službách upravuje podmínky poskytování sociálních služeb v Česku. Při poskytování (např. osobní asistence) v zahraničí (ve smyslu doprovodu a pobytu) záleží na smluvním ujednání mezi poskytovatelem a uživatelem.

10. DŮLEŽITÁ UPOZORNĚNÍ, PRAKTICKÉ RADY A TIPY

- Příručka popisuje zjednodušené podmínky pro poskytnutí dávek. Úplnou informaci naleznete v právních předpisech. Případné dotazy k vaší konkrétní situaci řešte na kontaktním pracovišti krajské pobočky ÚP ČR v místě bydliště či na OSSZ.
- Formuláře žádostí najdete na kontaktních pracovištích poboček ÚP ČR, OSSZ nebo na stránkách Integrovaného portálu MPSV (www.mpsv.cz).
- Přijetí žádosti vám nesmí nikdo odepřít. Pouze na základě podané žádosti a po zhodnocení plnění podmínek se rozhodne, zda máte nebo nemáte na danou dávku nárok.
- Pokud nesouhlasíte s rozhodnutím či oznámením, můžete podat opravný prostředek (odvolání/námítky). Věnujte pozornost informacím uvedeným v Poučení rozhodnutí/oznámení.
- Komunikujte s krajskou pobočkou ÚP ČR či OSSZ. V případě pochybností se ptejte.
- Hlaste změny písemně a včas. Nic nezatajujte.
- Pamatujte, že i nepříznivé situace mají řešení.

11. PRÁCE & SOCIÁLNÍ POLITIKA

Noviny *Práce & sociální politika* vydává MPSV. Každý měsíc list přináší aktuální informace z oblasti zaměstnanosti, rodinné politiky, sociálních služeb, státní sociální podpory, důchodového a nemocenského pojištění z domova i ze zahraničí. Noviny jsou dostupné zdarma na ÚP ČR a OSSZ. Odebírají je mimo jiné neziskové organizace, zařízení sociálních služeb, nemocnice, personální oddělení firem a další.

Redakci můžete kontaktovat prostřednictvím e-mailu na adrese info@pressgroup.cz. Elektronickou verzi novin *Práce a sociální politika* najdete na adrese <http://mpsv.cz/cs/3644>.

12. NÁRODNÍ POJIŠTĚNÍ

Odborný měsíčník ČSSZ *Národní pojištění* přináší aktuální zprávy o důchodovém, nemocenském a zdravotním pojištění, pracovním právu, dávkách sociální péče, lékařské posudkové službě či státní sociální podpoře. V časopise najdete také výklady nových zákonů, vyhlášek, nařízení vlády a mezistátních smluv stejně jako sdělení důležitá pro osoby samostatně výdělečně činné. V rubrice Konzultace odpovídají přední odborníci na dotazy čtenářů.

Redakci můžete kontaktovat také prostřednictvím e-mailu na adrese nar.pojisteni@cssz.cz. Přehled všech čísel, texty vybraných článků a také objednáací lístky najdete na webových stránkách ČSSZ <http://www.cssz.cz/cz/casopis-narodni-pojisteni/archiv-vydanych-cisel/>

13. POUŽITÉ ZKRATKY

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
ÚP ČR – Úřad práce České republiky
ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení
OSSZ – Okresní správa sociálního zabezpečení
LPS – Lékařská posudková služba
OZP – Osoba se zdravotním postižením
OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

14. PRÁVNÍ PŘEDPISY

Informace uvedené v této příručce jsou výtahem a vysvětlením právních předpisů, které se k sociálnímu systému a trhu práce v kontextu s osobami se zdravotním postižením vztahují. Pro úplnost uvádíme také čísla a přesné názvy zákonů, vždy je samozřejmě třeba řídit se zněním pozdějších předpisů.

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu
- Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi
- Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře
- Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
- Vyhláška č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění
- Vyhláška č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi
- Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách
- Vyhláška č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míra poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity)
- Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů
- Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

15. KONTAKTY

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Na Poříčnickém právu 1/376, 128 01 Praha 2

tel.: +420 221 921 111, fax: +420 224 918 391

e-mail: posta@mpsv.cz

web: <http://www.portal.mpsv.cz/sz>, <http://www.mpsv.cz>

Česká správa sociálního zabezpečení

Křížová 25, 225 01 Praha 5

tel.: +420 257 061 111, fax: +420 257 062 860

e-mail: posta@cssz.cz

web: <http://www.cssz.cz>

Úřad práce ČR

Seznam krajských poboček ÚP ČR včetně potřebných kontaktů najdete na Integrovaném portálu MPSV na adrese <http://portal.mpsv.cz/sz/local>

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností

Přehled obecních úřadů obcí s rozšířenou působností včetně potřebných kontaktů najdete na stránkách ministerstva vnitra na adrese <http://aplikace.mvcr.cz/adresa/index.html>.

Účelová publikace.
Není určena k prodeji na knižním trhu.
Legislativní stav k 31. 12. 2016

Příručka pro osoby se zdravotním postižením v roce 2016
Informace o pravidlech i pomoci na trhu práce a ze sociálního systému

Vyšlo v listopadu 2016, první vydání, 32 stran, 90 000 výtisků.

Vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR,
Tiskové oddělení, Na Poříčnickém právu 1, 128 01 Praha 2
ISBN: 978-80-7421-132-4